

Helsehjelp i skolen

FAGKURS 25.04.2023

Monica Andresen (spes.ped.)

Frambu kompetansesenter for sjeldne diagnoser

Stiftelsen Frambu - Leve **NÅ**

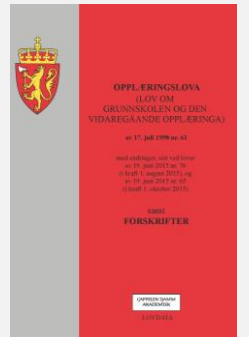

Elevens rett til helsehjelp i skolen

Opplæringsloven (§ 9a-4)

«Skolen skal aktivt drive et kontinuerlig og systematisk arbeid for å fremme helse, miljø og trygghet til elevene, både fysisk og psykososialt»

Helse- og omsorgstjenesteloven

Kommunen har ansvaret for å tilby helsefremmende og forebyggende tjenester i skolen (§3.2)

Det er kommunens «plikt til å legge til rette for samhandling mellom ulike deltjenester innad i kommunen og med andre tjenesteytere der dette er nødvendig» (§ 4.3)

Samarbeid og organisering av helsehjelp i barnehage og skole

Nasjonal faglig retningslinje (Helsedirektoratet, 2017):

[Samarbeid mellom helse- og omsorgssektoren og utdanningssektoren om barn og unge som trenger samordnet bistand](#)

- Etablere samarbeidsrutiner slik at barn/foreldre opplever helhet og sammenheng..
- Sektorene bør utfylle hverandre og nyttiggjøre seg hverandre kompetanse.
- Samarbeidet må være strukturert og fleksibelt.

Barn og unge med habiliteringsbehov

Samarbeid mellom helse- og omsorgssektoren og utdanningssektoren om barn og unge som trenger samordnet bistand

Hva innebærer helsehjelp?

«... enhver handling som har forebyggende, diagnostisk, behandlende, helsebevarende, rehabiliterende eller pleie og omsorgsformål og som utføres av helsepersonell.»

Helsedirektoratet

Skolens ansvar for elever i skoletiden. Hva regnes som opplæring og hva regnes som helse- og omsorgstjenester

Det er skolens ansvar for å gi omsorg mens eleven er på skolen

»...må ikke blandes med vurderingen av om tiltak knyttet for eleven regnes som opplæring etter læreplanverket eller IOP, eller om det regnes som helse- og omsorgstjeneste etter helselovgivningen».

Omsorg

Noe vi utøver (handling) og noe vi erfarer (føler) i hverdagen.

Følelse/opplevelse av at

- andre aksepterer deg som du er
- andre er interessert og oppmerksomme på deg
- egne tanker, meninger og følelser blir respektert
- din stemme teller – at du er viktig for fellesskapet

➤ En holdning som viser seg i atferd....

Å yte helsehjelp i skolen

«... enhver handling som har forebyggende, diagnostisk, behandlende, helsebevarende, rehabiliterende eller pleie og omsorgsformål og som utføres av helsepersonell.»

Å yte helsehjelp i skolen

Dekke grunnleggende
fysiologiske behov

Utvikle god
psykososial helse

Vedlikeholde ferdigheter
og forebygge
skjevutvikling/skader

Behandle
sykdomsrelaterte
symptomer

Omfang varierer ut fra elevens diagnose og funksjon

Dekke grunnleggende fysiologiske behov

Tilrettelegge for trygghet og tilhørighet

Yte praktisk hjelp til daglige gjøremål

Tilrettelegge måltider

Sikre nødvendig hvile/skjerming

Er vi gode nok i skolesammenheng til å avklare hvilke behov eleven har som kan påvirke læring og utvikling?

Setter vi av nok tid til å sørge for at de grunnleggende behovene blir ivaretatt skikkelig?

Viktig å snakke med eleven!

ADL-trening kan regnes som opplæring når tiltaket har et pedagogisk siktemål

- skal da være hjemlet i vedtaket om spesialundervisning og stå i IOP -

«Elever med individuell opplæringsplan kan trenge ADL-trening for å nå fastsatte mål. Denne ADL-treningen kan dermed regnes som opplæring i opplæringslovens forstand, selv om aktiviteten kan inngå i helse- og omsorgstjenester i andre sammenhenger»

Ivaretagelse av psykososial helse

Informasjon om sykdom og symptomer

Møte redsel, sorg og sinne

Tilrettelegge for mestring og deltagelse

Stimulere selvstendighet og selvbestemmelse

Plan for psykososial ivaretagelse

- En i personalet som har litt ekstra ansvar for eleven
 - Tilrettelegge for jevnlig samtaler
 - Planlegge uke, skoledag, klassesstime, aktivitet/tur
 - Utforske elevens opplevelser og følelser
- Styrke trygghet, mestring og opplevelse av kontroll og medbestemmelse

Vedlikeholde ferdigheter og forebygge skjevutvikling/skader

Fysisk tilrettelegging

Tilpasse hjelpemidler

Fysisk stimulering/aktivisering

Fysioterapi

Hvile

Samarbeid med fysio- og ergoterapeut

- Direkte arbeid med eleven
- Veiledning til personalet om generell stimulering, tilrettelegging av aktiviteter og hjelpemidler.
- Ta hensyn til når fysio/trening legges på dagen.
- Tilpasse timeplan og tilstrebe å gjøre det i fellesskap med andre.
- Ta hensyn til at eleven skal ha et bestemt tall timer i de ulike fagene, ev. enkeltvedtaket om spesialundervisning, når helsehjelp planlegges.

Behandle sykdomsrelaterte symptomer

Medisinering

Smertelindring

Medisinske prosedyrer

- Utfordringen melder seg når legemiddelhåndteringen er av en slik karakter at den ikke krever helsefaglig kompetanse og ikke gir rett til nødvendig helsehjelp etter helselovgivningen
- Ikke hindringer i regelverket for at personalet i skoler eller skolefritidsordninger kan bistå elever med legemiddelhåndtering.
- Den enkelte arbeidstaker har rett til å reservere seg mot oppgaver de ikke føler seg kompetente til.

Rutiner for legemiddelhåndtering i barnehage, skole og skolefritidsordning

Brosjyre/veiledning | Dato: 05.03.2012

Departementene har nå i fellesskap utarbeidet nasjonale rutiner for legemiddelhåndtering i barnehage, skole og SFO. Rutinen beskriver hvordan legemiddelhåndtering praktisk kan foregå, herunder hva avtalen mellom foresatte og barnehage/skole/SFO bør inneholde.

Kunnskapsdepartementet 2012

<https://www.regjeringen.no/no/dokumentarkiv/stoltenberg-ii/andre-dokumenter/kd/2012/rutiner-for-legemiddelhandtering-i-barne/id674127/>

Vedlagte rutiner og skjemaer er veiledende, men departementene oppfordrer til at rutinene benyttes og eventuelt justeres etter lokale behov.

- [Last ned ansvarslinjer her](#)
- [Last ned skjema for rutiner her](#)
- [Last ned avtaleskjema her](#)
- [Last ned skjema for medisinersikt her](#)
- [Last ned skjema for mottak av medisin fra foresatte her](#)
- [Last ned skjema for utlevering av medisiner her](#)

«Jeg har ansvar for at barnet skal lære og utvikle seg. Det er det jeg har utdanning i. Jeg har ikke kompetanse til å ta det medisinske ansvaret for denne eleven»

«Jeg får et ansvar jeg ikke er komfortabel med og jeg er ikke trygg i den rollen jeg har... «

«For de som skal jobbe med barnet mitt handler det ikke om utdannelse eller stilling, men personligheten og mennesket bak»

Helsehjelp i skolen krever tverrfaglig samarbeid

- Etablere felles forståelse av elevens forutsetninger, behov og ønsker
- Bli enige om mål, metoder og tiltak
- Bli kjent med hverandres kompetanse og arbeidsmåter
- Avklare roller og ansvar
- Avdekke behov for informasjon og veiledning

Samarbeid om planer og praksis

Individuell opplæringsplan (IOP)

- Arbeidsverktøy for pedagogisk personale og skolen
- Inkludere helsehjelp og samarbeid rund dette når det er definert som spes.und.

Individuell plan (IP)

- Arbeidsverktøy for ansvarsgruppen
- Nedfelle plan for helseivaretakelse på skolen – mål, metode, oppgave og ansvar

Akutt-/beredskapsplan

- Konkret arbeidsverktøy for samarbeid ved akutte hendelser

Akutt-/beredskapsplan

- Hva kan potensielt skje av akutte/uforutsette hendelser
 - Hva trengs for å takle slike situasjoner?
 - Hvem skal involveres?
 - Hvilke prosedyrer skal følges?
-
- Hva er jeg/vi redde for?
 - Hva skal til for at jeg skal føle meg trygg?

<https://frambu.no/tema/arbeid-med-akuttplan/>

Referanser

Temaartikkel: Helsehjelp i barnehage og skole (Frambu, 2022)

<https://frambu.no/tema/helsehjelp-i-skolen/>

Barn og unge med habiliteringsbehov – Samarbeid mellom helse- og omsorgssektoren og utdanningssektoren om barn og unge som trenger samordnet bistand (Helsedirektoratet, 2015)

https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/barn-og-unge-med-habiliteringsbehov/Barn%20og%20unge%20med%20habiliteringsbehov%20%E2%80%93%20Veileder.pdf/_attachment/inline/ab46edad-6c58-4c23-9115-9d77893d9cad:051362bf85ad243bdab308e68c52d3d4e1633e67/Barn%20og%20unge%20med%20habiliteringsbehov%20%E2%80%93%20Veileder.pdf-

Skolens ansvar for elever i skoletiden. Hva regnes som opplæring og hva regnes som helse- og omsorgstjenester (Udir tolkningsuttalelse,)

<https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Skoleeiers-ansvar/Skolens-ansvar-for-eleversom-har-behov-for-helse--og-omsorgstjenester-i-skoletiden/>

Håndtering av legemidler i barnehage, skole og skolefritidsordning (Helse- og omsorgsdepartementet og Kunnskapsdepartementet, 2008)

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/hod/dokumenter-fha/rundskriv/i-5_2008_rundskriv-av-11_06_08---rettet-14_08_08.pdf